

«Հայրապետաց Հայոց, արեիք ի սըըրուսեան սըըսկապանից».

Արեիք արամեաւորը յարազուարճք, նորոգեցան ձեր հին արարքք.

Եկայք անհոգ ըզՀայաստանն խաթարեալ, զհարգ կանգնի.

Ուրախ լերուց երկնն, ուրախ լերուց Հայոց սուրբ Հայրապետք.

Ձե հոգեցա Տէր նոր ծագել ինն զայս լոյս Հայոց մեծաց».

Երկու դար է Մխիթարի վառած հրազն Ալեքիականի ապերուռ վրայ, եղաւ Հայ ազգի ուղեցոյցն դէպ ի Հայրենիքի վերա-ծնութիւնը, Հայրենիքի ազատութիւնը. անոր սրտի մէկ կայծն է որ մամուլի միջոցով տարածուեցաւ, մեծցաւ, բորբոքեց Հայու-

թեան սիրտը, որ դիւցազնաբար նետուեցաւ ժամանակիս համահարակ հրդեհի մէջ, մահը գրաւական դնելով, սեփական խելքով, ուժով ու քաջութեամբ՝ ձեռք բերաւ կորուսած իրաւունքները, իւր բնաշխարհի ժառանգութիւնը, իւր ազատութիւնը:

Ու երբ մենք այսօր ժողոված կը տօնաւ խմբեմք Մխիթար Սեբաստացոյցն մա-հուն տարեդարձը եւ սրտագին շնորհուննք Ազատ եւ անկախ Հայաստանի վերականգնումն, կը խոստովանինք թէ դա Հայրենիքի մեծ զաւակի,

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ Է:

ՄԵՂԻՍ ԵՐԵՄԻԱՅ

ՄԽԻԹԱՐ ԱԲԲԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ապրիլ ամսուն 27ը յիշատակի օր մ'է Մխիթարեան Միաբանութեան, վասն զի այդ օրը իւր հրամանաւոր հիմնադիրը Մխիթար Աբբայ ծնունդ Սեբաստոյ, իւր մահականացուն կնքելով կը վերաշուէր յանձնութիւն: Այս տարի տօնաւ խմբութիւնը արտասովոր խանդավառութեամբ աւելի հանդիսաւորութեան երեոյթ մը կ'առնուր, անոր համար որ Հայաստան ազատ եւ անկախ ինքնավար պետութիւն մը կազմուած էր: Հայրենիքի վերածնութիւնը՝ հոգեկան քաղաքական, եղած էր Մխիթարի զազափարականը, և նա իւր անձի մէջ և իւր հիմնած Միաբանութեան մէջ գիտցաւ միացնել և բարձրացնել աստուածապաշտութիւն և գիտութիւն. այդ երկու կորովի թեկնով նորա հոգին, նորա Հաստատութիւնը անկերպարան ձեռի մէջ տառապող Հայաստանը կազմակերպեցին և զինեցին կրօնքի և գիտութեան զինքերով խաւարի և տգիտութեան դէմ մարտնչելու: Երկիւստոր իմաստութեան լոյսը, գիտութեան շահը մատակարարելով Հայաստանի զաւակաց, անհոգ թթափեցին դարաւոր քունը, բացին Հայկաջ աշուրներն, զգացին քրիստոնէական պարտաճանաչութիւն և ազգային գիտակցութիւն, վառեցան կրօնքի և հայրենի սիրով, այն վայրկենէն սկսաւ Հայրենիքի վերածնունդի յղութիւնը, որ մեծնալով հասակի հասակ, անելով սրտի ի սիրտ, զօրանալով կամքերու մէջ, բերաւ

կապեց միացուց անհատական ուժերը, և կազմեց դիւցազնուններու զունդ մը որոնք բախեցին իրենց կուրծքերը բռնութեան դէմ, ճակատ առ ճակատ կռուեցան հինաւուրց բարբարոսին դէմ, օտնա-տակ զլորեցին բռնակալի զլուխն և անոր սրտին վրայ չէտակի կանգնեցին յաղթութեան և ազա-տութեան դրօշն:

Ահա թէ ինչն էր որ խանդավառել էր Աստուծոյ և Հայաստանի համար անձնազոհ նահատակը որու սուրբ հոգին երկնքի բարձունքէն իջած կը սաւառնէր իւր հիմնարկած Տան որմերու մէջ, որու վրայ կը ծածանէր Հայաստանի եռափայլ եռախորհուրդ կարմիր կանաչ կապոյտն Հայոց:

Ըստ սովորութեան Մխիթար Աբբայի ծրա-գրած գեղեցկակերտ Գրատան մէջ, հաւաքուրդ էին Միաբանները և Մուրադ-Ռափայէլեան վարժա-րանի Ուսանողներն և Աշակերտները: Հանդի-սասրահին խորհրդաւոր լուծիւնը ընդհատեց, նոր ընծայարանի փոքրագոյն աշակերտներէն՝ Տէր էլ Զօրի անապատներու մէջ կոանուած մանուկնե-րէն մին եռանդուն հնչին ձայնով արտասանելով Հ. Աւիրանի նուագներէն «Հայցումք Մխիթա-րայ» ոտանաւորը, որով որբացեալ սրտի մը անհուն վստահութիւնը կը ներշնչէ առ օրագոհին երկնքին մայրերէն ամենէն քաղցրը, ամենէն բարեգութը: Ցնտոյ երկու Միաբաններ համա-նօսական պատկերներն Մխիթարայ դէմքը. մէկը

բացատրեց թէ ինչպէս Միխիթարը հախախնաւ մութիւն կոչած էր լուսաւորելու իւր ազգը, նա բարձրելոյն ձեռքին մէջ նպատակալարմար գործիք մ'եղաւ վերակերտելու մէջ ամբողջ ժողովուրդ, բարեփոխելու անոր հոգեկան, մտաւորական և քաղաքական աշխարհը:

Եւ հետեանք Միխիթարի մեծ գործին, այն է որ այսօր Հայաստանի ազատ և յաղթական ժողովուրդը, կենդանի դափնիներու կանաչ ուղեշներով գալարուած անմահութեան պսակ մը կը բուրդեն Միխիթարի անմահ ճակատին: Երկրորդ բանախօսը կը ծանրանար Միխիթարի հոգւոյն անդորրութեան վրայ, մինչ մահը կը մօտենար սեւ ստուերով ծածկելու լուսափայլ աչքերը: Նա Յակոբ հաւաքականի պէս օրհնելով իւր որդիքը, հոգւով կը ցնծար տե՛ծնալով ապագայ Հայաստանի պայծառութիւնը քահանայական և թագաւորական իշխանութեանց վե-

րակենդանութիւնը: Ապա Բատուայի Ուսանողական միութիւնն հայրենասիրական զգացումներով դրուատեցին Մեծ Մարդը և իրենց սրտի երախտագիտութիւնը յայտնեցին անոր՝ որ Հայոց ազատութեան հիմնադիրն եղաւ:

Հուսկ՝ Մեծարգոյ վանահայրը ամփոփելով ճառախօսներու միւսքը, ասաց որ իբր կեդրոնէ մը մեկնած ճառագայթներ իւրաքանչիւր ոք գործակից եղաւ Միխիթար Աբբայի մեծ գաղափարի իրագործմանը հայրենիքի վերակազմութեան մէջ ուստի մաղթեց որ դարձեալ Միխիթարի հոգին ապրի ամենքի սրտերու մէջ և նոր թափով երթայ սաւառնի այն ամպութիւններու վրայ, որ բացեց անօրէն սուրը թուրքին, և այն տեղուանք ընծիւղել տայ հոր Հայաստանի համար նոր սերունդի անթարքած ծաղիկներ: Հանդիսակա՛նաց բոլո՛ւն ծափահարութեամբ փակուեցաւ գրական հանդէսն:

* * *

ՀԱՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՆՈՐ ԿԱԶՄԸ

ՀԱՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒՄ Է՝ ՀԵՏԵՆԵԱԼ ԿԵՐՊՈՎ:

Ա. ԽԱՏԻՍԵԱՆ Վարչապետ: — Բժ. ՕՀԱՆՋԱՆԵԱՆ Արտաքին Գործոց նախարար: — ԳԻԼԻՍԵԱՆԵԱՆ Գործերու նախարար: — ՌՈՒՐԷՆՍԵՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ Պատրաստական նախարար: — ԶՕՐ. ՀԱՌՎԷՐՏԵԱՆ Օլորական Պորզմին նախարար: — Ս. ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ Ելեմուտքի նախարար: — ԱՐԲԱԼԻԱՆ Կրթական նախարար: — Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ Աշխատանքի և Երկրագործութեան նախարար: — ԱՐՏԱՇԷՍ՝ ԶԻԼԻԳԱՐԵԱՆ Դատական նախարար: — (ԴԱՐՌ. ԲԻՆԵԱՆ) Օղն. Դատական նախարար: — Բժ. ԲԱԲԱԼԵԱՆ Խնամատարութեան նախարար: — Ա. ԶԱՄԱԼԵԱՆ Հաղորդակցութեան նախարար:

ՎՍԵՄԱՇՈՒՔ ԱՅՅԵԼՈՒՆԵՐ Ի Ս. ՂԱԶԱՐ

Ապրիլ ամիս 29. — Էրեկոյեան վերջին գնացքով Վիենտիկ ժամանեց Հայկական Հանրապետութեան Խորհրդարանի եւ Պարիզու Պատ. նախագահ Պր. ԱԼԵՍԿԱ ՍԽԱՐՈՒՆԵԱՆ, որուն ընդառաջ գնացեր էին կայսրանը Միաբանութեանս կողմէն չորս վարդապետներ եւ Բատուայի Համալսարանի Ուսանողների Խումբը: Երկուրորդ օրը Վսեմ. նախագահը ընկերակցութեամբ իւր արմուշուք Տիկնոջ և Պրոֆ. Պր. Ս. Եակոբեանի հաճեցաւ պատուել Միխիթարի Ուխտը իւր ցանկալի այցելութեամբը:

Իսկ Մայիս 6-7. — Դնորի բերաւ մեզ մօտ Նորին Օծութիւնն՝ Սարակ Բ. Վեհափառ Կանդողիկոս Տանն Կիլիկիոյ:

Միխիթարեան Միաբանութիւնն կամուսնով պատուել իւր Թանկագին Ռեբերու այցելութիւնը, անոնց պիտի նուիրէ « Բազմավէպ » ի յաջորդ թիւը պատկերազարդ ի նշան սիրոյ եւ խորին յարգանաց: